

Idei pentru a ieși din monotonia temelor de acasă la limba și literatura română

Toma Magdalena, Școala Gimnazială „Anton Pann”,
Municipiul Ploiești

Suntem cu toții conștienți că temele pentru acasă sunt considerate de majoritatea elevilor o corvoadă. Deoarece am dorit să îi motivez pe elevii mei să abordeze temele de acasă mai creativ și ca pe o “aventură”, ca pe o joacă, am apelat la unele metode deja știute și le-am readaptat. Iată câteva idei pe care le putem folosi pentru a ieși din monotonie și pentru a stârni interesul copiilor față de literatură și față de cultură, în general.

1) Proiectul în grup. În cadrul proiectelor realizate în orele de literatură, am provocat elevii să lucreze în echipe și să abordeze diverse teme:

- realizarea unui afiș de prezentare a operei “Amintiri din copilărie”, de Ion Creangă;
- prezentarea, într-un mod inedit, a unei legende.

Realizarea proiectelor a presupus combinarea mai multor exerciții: compunerea unui text argumentativ, realizarea unui desen sugestiv, documentarea despre autorul unei opere studiate și alte scrieri ale acestuia, observații personale, compunerea unui text liber. Așadar, s-a trecut de la simplitate la un grad mai mare de complexitate în realizarea sarcinilor.

Imaginea de mai jos este sugestivă și reprezintă un proiect realizat de o grupă de elevi de la clasa a VI-a, la finalul unei unități de învățare, prin care s-au îmbinat mai multe tehnici: textul liber (elevii au compus texte în versuri sau în proză, pornind de la opera lui Ion Creangă), textul argumentativ, exprimarea plastică (elevii au desenat o scenă din opera lui Creangă), documentarea. S-a trecut în acest fel la un grad mare de complexitate, elevii reușind să privească un text din mai multe perspective și să îl analizeze în profunzime.

(O grupă de elevi din clasa a VI-a)

Un alt proiect care a presupus folosirea documentării a fost realizat la clasa a VII-a. Elevii a trebuit să realizeze o prezentare a unei părți de vorbire dintr-o perspectivă diferită decât cea din clasă, adică sub forma unei broșuri, a unui afiș, a unei prezentări PowerPoint, a unei poezii etc.

Un lucru de remarcă este că pe parcursul realizării proiectelor, elevii au devenit din ce în ce mai deschiși spre colaborare, spre susținere reciprocă. Mediul clasei a fost reamenajat, rezultatele finale au fost expuse în clasă. În felul acesta, mediul ambiant a devenit unul stimulant, prin instaurarea unui climat socio-afectiv favorabil cooperării, caracterizat de o tonalitate pozitivă, de înțelegere și de responsabilitate, prin expunerea lucrărilor munca lor a fiind valorificată.

2) Proiectul individual. La gramatică, elevii au fost solicitați să găsească modalități inedite de prezentare a anumitor părți de vorbire. Un număr crescut de copii (44%) au realizat proiecte prin care au dat dovadă de flexibilitate, de restructurare a gândirii. La aceste proiecte copiii au lucrat individual, fiecare în timpul și stilul propriu, în afara sălii de clasă. Astfel, elevii nu au fost constrânși de timp, nici influențați de ceilalți colegi sau de profesor. Se poate însă ca să fi folosit alte surse de inspirație. Dar rezultatele finale arată, mai degrabă, o lipsă de utilizare a altor surse.

Spre exemplu, la clasa a VII-a elevii au prezentat pronumele negativ în diferite moduri:

A) Sub forma unor versuri:

- „Pronumele negativ nu e greu,

Dar asta nu înseamnă că nu trebuie să-l înveți mereu.

El este partea de vorbire flexibilă

Care substituie substantivul și apare în propoziție negativă.

Eu vreau să știi bine,

Dacă vrei îți dau exemple:

În nominativ este simplu, dacă mai întâi afli funcția,

Iar în acuzativ în plus ai prepoziția.

În dativ pui întrebarea „cui?”,

Iar în genitiv „al cui?”.

Nimeni, nimic, niciunul, niciuna sunt la acuzativ și nominativ,

Nimănui, niciunuia, niciuneia – la dativ și genitiv. (Diaconu C – clasa a VII-a)

- „Într-o zi, după un curs,
Pronumele negativ a spus:
Ce-ar fi dacă am vorbi
Și pe toată lumea am mulțumi?”

Să facem lumea mai mare,
Iar gramatica mai tare,
Să avem ce învăța
Și pe cine studia.

Substantivul-i bosumflat,
Locul i s-a ocupat,
Pronumele încântat
Pe parcurs l-a sudiat.

Ține loc de substantiv

Pronumele negativ:

Nimeni, nimic,

Niciunul, niciuna.” (Rudaru E – clasa a VII-a)

• Aventura adjectivului”

Adjectivul învățatul

Face pe nevinovatul

Încearcă să stea în propoziție

Căutându-și o poziție.

Substantivul e însoțit

De adjectiv, depășit...

Substantivul nu se lasă

Până nu e el în față

Adjectivul aleargă, aleargă

Pe pronume să-l întrecă

Și încearcă să-l ajungă.

Adjectivul îl roagă tare

Să se dea la o parte.

Adjectivul se lovește,

Numeralul îl privește

Și îi pun-un pansament cu apă rece

Și adjectivului îi trec.

Pronumele negativ se numește,
El pe toți îi lămurește,
Chiar dacă mai și greșește,
Funcția o nimerește.

Numeralului îi spune

Să intre în acțiune,

Să-l ajute mai departe,

Să treacă cu brio peste toate.

Merge, merge ce mai merge

Și dă peste un mare rege

Numele fiindu-i verbul,

Dar... hop, a-nceput duelul...

Și-l taie ca în poveste

Și verbul pică jos

Amorțit și necăjit

Săracul a și murit.

Și a trecut departe,

Și a ajuns departe,

Și și-a găsit locul,

Și după el norocul.

Și și-a găsit și motivul

De a însoți substantivul.

(Pavel G – clasa a VII-a)

Dacă la început compozițiile elevilor erau mai simple și mai banale, în urma exersării, lucrările lor au devenit mai complexe și mai originale, iar plăcerea lor de a compune a crescut, fiind satisfăcuți de produsele lor și de faptul că pot aborda un subiect din mai multe perspective.

B) Sub forma unui afiș:

(Căldăraru R-cla a VII-a)

Unii dintre elevi au încercat și chiar au reușit să realizeze filme scurte pentru prezentarea unor părți de vorbire.

Este cazul să ne gândim din când în când la modul în care formulăm sarcinile de lucru atât în clasă, cât și acasă. Să ne întrebăm dacă este nevoie să ne mutăm din zona noastră de confort atunci când predăm, când îi evaluăm, pentru a putea comunica mai bine cu toți copiii, având în vedere stilurile de învățare ale elevilor noștri. Trebuie să asigurăm variabilitatea și flexibilitatea. Să avem în vedere factorii de mediu, să oferim activități care apelează la văz, auz, altele care solicită atingerea. Să încercăm să fim sensibili față de copiii cărora le place să lucreze în grupuri și sensibili față de cei cărora le place să lucreze singuri. Copiii sunt de obicei dispuși și capabili să realizeze activități care nu se potrivesc cu modalitatea lor de învățare, dacă știu că mai devreme sau mai târziu vor primi ceva de făcut care li se potrivește stilului lor de învățare.